



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců
Mgr. Filipa Skřivana a JUDr. Ing. Venduly Sochorové v právní věci

žalobců: a) T. S., nar. X, státní příslušnost U.
b) V. S., nar. X, státní příslušnost U.
c) A. S., nar. X, státní příslušnost U.
všichni bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti nezákonnému zásahu žalovaného spočívajícímu ve vrácení žádostí o dočasnou ochranu ze dne 2. 9. 2024 žalobcům jako nepřijatelných

takto:

- I. Žaloba se ve vztahu k žalobkyni a) zamítá.
- II. Žalobkyně a) nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se ve vztahu k žalobkyni a) nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci požádali dne 2. 9. 2024 o dočasnou ochranu. Žalovaný vyhodnotil žádosti jako nepřijatelné a vrátil je žalobcům. Ve formuláři žádosti u všech žalobců žalovaný vyznačil, že žádost je nepřijatelná, neboť získali dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě EU.

II. Žaloba

2. Postup žalovaného napadli žalobci žalobou na ochranu před nezákonným zásahem. Argumentují tím, že § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „lex Ukrajina“), podle něhož je žádost o udělení dočasné ochrany nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, je v rozporu s unijním právem, a tudíž tento důvod nepřijatelnosti nelze použít.
3. Žalobci dále upozorňují na praxi žalovaného, který v obdobných případech po vyslovení nezákonného zásahu soudem opakovaně přerušil řízení o udělení dočasné ochrany, neboť ohledně slučitelnosti daného ustanovení s unijním právem vyčkává na odpověď Soudního dvora Evropské unie na předběžnou otázku položenou Nejvyšším správním soudem v řízení vedeném pod sp. zn. 8 Azs 93/2023.
4. Žalobci proto požadovali, aby zdejší soud rozhodl, že zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádostí o dočasnou ochranu ze dne 2. 9. 2024 žalobcům jako nepřijatelných byl nezákonný, a dále aby zdejší soud žalovanému přikázal, aby obnovil stav před vrácením žádostí žalobců o dočasnou ochranu a o žádosti žalobců rozhodl do 20 dnů od právní moci rozsudku soudu.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvádí, že v případě žalobkyně a) nesprávně uvedl, že její žádost je nepřijatelná, neboť získala dočasnou ochranu v jiném členském státě. Její žádost je však nepřijatelná z jiného důvodu. Žalobkyně a) ke dni 24. 2. 2022 nepobývala na území Ukrajiny a není tudíž osobou uvedenou v § 3 lex Ukrajina, na kterou se povinně vztahuje rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „rozhodnutí Rady č. 2022/382“).
6. Dle žalovaného se jedná o písařskou chybu jeho pracovníka, nicméně výsledek je stejný. Žádost žalobkyně byla správně vyhodnocena jako nepřijatelná, neboť žalobkyně nepobývala před 24. 2. 2022 na Ukrajině. Byla na území ČR, kde pobývala na základě povolené zaměstnanecké karty. Zaměstnanecká karta žalobkyně zanikla dne 16. 8. 2022 (k ukončení pracovního poměru došlo dne 17. 6. 2022). Z otisků razítek v pase žalobkyně vyplývá, že dne 23. 6. 2022 odcestovala letecky z polských Katowic na letiště Luton ve Velké Británii, kde jí bylo do cestovního dokladu vyznačeno dlouhodobé vízum Spojeného království s platností na šest měsíců. Ve formuláři žádosti o dočasnou ochranu žalobkyně a) vyplnila, že je od 24. 2. 2022 držitelkou víza nebo povolení v jiném státě: „GBR Ukraine Scheme“, a stát, na jehož území dne 24. 2. 2022 pobývala: „CZE“. Místo hlášeného pobytu ze žalobkyně nečiní osobu pobývající na Ukrajině. Pro posouzení, zda cizinec spadá do okruhu osob, na Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

62/2024

něž se vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady č. 382/2022, je důležitý faktický stav, nikoliv stav formálně evidenční.

7. Současně, jak je patrné ze zadní strany tiskopisu žádosti, na němž žalovaný provádí vyhodnocení žádosti i z hlediska možnosti získání dočasné ochrany podle § 51 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců (dále jen „zákon o dočasné ochraně“), ani podmínky pro udělení dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny nebyly splněny. Žalobkyně je podle údajů v žádosti sice matkou žalobců b) a c), ale těm nebyla dočasná ochrana na území ČR dosud udělena. Předpoklady pro udělení dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny nejsou v případě žalobkyně a) dány.

IV. Zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu

8. Zdejší soud o žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 12. 12. 2024, č. j. 62 A 62/2024-72, tak, že vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 2. 9. 2024 žalobcům a), b) a c) jako nepřijatelných bylo nezákonným zásahem (výrok I.), uložil žalovanému povinnost obnovit stav před vrácením žádosti žalobkyně a) o dočasnou ochranu (výrok II.), v části požadující přikázat žalovanému, aby o žádosti žalobců rozhodl do 20 dnů od právní moci rozsudku soudu, žalobu odmítl (výrok III.) a rozhodl též o nákladech řízení (výroky IV. a V.).
9. Zdejší soud dospěl k závěru, že pokud žalobkyně (byť není cizincem uvedeným v § 3 lex Ukrajina, na něhož se vztahuje rozhodnutí Rady č. 2022/382) podá žádost o dočasnou ochranu společně se svým nezletilým dítětem, na které se vztahuje rozhodnutí Rady č. 2022/382, nelze její žádost vrátit jako nepřijatelnou z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina, nýbrž je třeba ji věcně posoudit v řízení o udělení oprávnění pobytu za účelem dočasné ochrany rodinnému příslušníku cizince požívajícího dočasné ochrany dle § 51 a § 52 zákona o dočasné ochraně.
10. S tímto hodnocením se ovšem neztotožnil Nejvyšší správní soud, který rozsudkem ze dne 13. 8. 2025, č. j. 8 Azs 281/2024-22, první rozsudek zdejšího soudu zrušil ve výroku II., ve vztahu k žalobkyni a) jej zrušil také ve výrocích I., IV. a V., a věc v tomto rozsahu vrátil zdejšímu soudu k dalšímu řízení. Výrok III. a ve vztahu k žalobcům b) a c) rovněž ostatní výroky prvního rozsudku zdejšího soudu nebyly zrušujícím rozsudkem dotčeny, proto není třeba se k jejich předmětu nyní blíže vyjadřovat.
11. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že zákon o dočasné ochraně *za cizince požívajícího dočasné ochrany* považuje i pro případy sloučení rodiny *cizince, kterému bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky*. Ani skutečnost, že žalobkyně a) žádá o dočasnou ochranu společně se svým nezletilým dítětem, sama o sobě nestačí pro splnění podmínek podle § 51 zákona o dočasné ochraně, pokud dítěti nebylo dané oprávnění uděleno. Pokud by na žalobkyni a) nebylo možné nahlížet jako na osobu blízkou cizince požívajícího dočasné ochrany podle § 51, nevztahoval by se na ni ani § 52 zákona o dočasné ochraně.

V. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba byla podána včas (§ 84 odst. 1 s. ř. s.), osobami oprávněnými (§ 82 odst. 1 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
13. Není sporu o tom, že žaloba je přípustná. Přímo z čl. 47 pododstavce prvního Listiny základních práv Evropské unie vyplývá, že každý, jehož práva a svobody zaručené unijním Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

62/2024

právem byly porušeny, má právo na účinné prostředky nápravy před soudem. Právo osob požívajících dočasné ochrany na udělení povolení k pobytu na území některého členského státu vyplývá přímo z čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně. V nynější věci proto nelze použít § 5 odst. 2 lex Ukrajina, který v případě nepřijatelných žádosti vylučuje soudní přezkum, neboť toto ustanovení je v rozporu s unijním právem (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 27. 2. 2025, C-753/23, *Krasiliva*).

14. Žaloba **není** důvodná.
15. O skutkových okolnostech nynější věci není v zásadě sporu. Žalobci v žalobě výslovně uvádějí, že žalobci b) a c) jsou občany Ukrajiny, kteří ke dni 24. 2. 2022 pobývali na území Ukrajiny a po tomto dni vycestovali z území Ukrajiny, žalobkyně a) k tomuto dni na Ukrajině nepobývala, měla v ČR zaměstnaneckou kartu, ale je matkou žalobců b) a c). Žalobci b) a c) nejprve získali v ČR dočasnou ochranu, poté v létě 2022 všichni žalobci vycestovali do Velké Británie, kde byli cca 2 roky držiteli britského víza pro válečné uprchlíky (tzv. „Ukraine Scheme“). Vízum na vlastní žádost ukončili a v srpnu 2024 přicestovali do ČR s cílem požádat zde o dočasnou ochranu. To odpovídá skutkovému popisu žalovaného ve vyjádření k žalobě. Žalobci poté ve svém dalším vyjádření potvrzují i to, že sdělení o nepřijatelnosti žádostí o dočasnou ochranu žalobců b) a c) žalovaný zrušil a vedl řízení o jejich žádostech. Dočasnou ochranu jim však neudělil.
16. Podle § 5 odst. 1 lex Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže*
 - a) *není podána osobně,*
 - b) *je podána cizincem, který není uveden v § 3,*
 - c) *je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,*
 - d) *je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, nebo*
 - e) *je podána cizincem, který je občanem Evropské unie, státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií, z níž mu vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie, nebo státu, který je vázán Dohodou o Evropském hospodářském prostoru).*
17. Podle druhého odstavce téhož ustanovení *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti.*
18. Jak bylo shora uvedeno, vyhodnocení žádosti jako nepřijatelné spojené s vrácením žádosti a sdělením důvodu nepřijatelnosti představuje faktický úkon bez formalizovaného procesu. Takový úkon není rozhodnutím správního orgánu dle § 65 s. ř. s. a z hlediska formy na něj nejsou kladeny žádné zvláštní nároky a není možné se proti němu bránit opravnými prostředky. Prostředkem ochrany práv žadatele o dočasnou ochranu je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s.
19. Obecně platí, že zásah je nezákonný, je-li v rozporu s objektivním právem a žalobce je takovým zásahem přímo zkrácen na svých veřejných subjektivních právech. V případě faktických úkonů nelze vyloučit nejrůznější pochybení správních orgánů při jejich provádění. Tato pochybení však mohou představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. pouze za předpokladu, že se negativně projevila v právní sféře žalobce, tj. bude zjištěno, že

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

62/2024

žalobci mělo být přiznáno právo (hmotné či procesní), k čemuž v důsledku nezákonnosti nedošlo, případně žalobci byla uložena nezákonná povinnost nebo byla jinak nezákonně zasažena jeho práva. Jinými slovy, vada odůvodnění faktického úkonu správního orgánu zpravidla není nezákonným zásahem, pokud není v rámci projednání žaloby před soudem, kde se obě strany mohou k věci skutkově i právně vyjádřit, shledán daný úkon nezákonným z hlediska zásahu do práv žalobce.

20. V případě žalobkyně a) žalovaný sice připustil pochybení při vyznačení důvodů nepřijatelnosti žádosti, avšak trvá na tom, že žádost je nepřijatelná proto, že žalobkyně není osobou uvedenou v § 3 lex Ukrajina, na kterou se povinně vztahuje rozhodnutí Rady č. 2022/382, a žádost je proto nepřijatelná dle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina. Jak bylo shora naznačeno, pokud by tato úvaha v okolnostech nynější věci obstála, vrácení žádosti by nezákonným zásahem nebylo, neboť žádost by byla nepřijatelná. Bylo by bezúčelným formalismem určit nezákonnost zásahu spočívajícím ve vrácení žádosti jako nepřijatelné v situaci, kdy žádost skutečně je nepřijatelná, byť z jiného důvodu.
21. Obdobně postupují ve srovnatelných věcech i ostatní krajské soudy, které nerozlišují různé důvody nepřijatelnosti žádosti (rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 18. 7. 2024, č. j. 18 A 31/2024-28, a Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 12. 2023, č. j. 63 A 38/2023-49), nezákonný zásah nespatřují v samotném chybném vyznačení důvodu nepřijatelnosti (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 29. 11. 2023, č. j. 52 A 52/2023-102), resp. považují za rozhodující petit žaloby, v němž žalobce tvrdí, že nebylo namístě jeho žádost o dočasnou ochranu posoudit jako nepřijatelnou (rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 4. 2024, č. j. 77 A 10/2024-73, obdobně rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 7. 2024, č. j. 29 A 39/2024-39).
22. Účelem rozhodnutí Rady č. 2022/382 je podle bodu 11 preambule zavedení dočasné ochrany ukrajinských státních příslušníků, případně státních příslušníků třetích zemí, kteří pobývali na Ukrajině, a počínaje dnem 24. 2. 2022 byli vysídleni v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den nastala. Rozsah osobní působnosti dočasné ochrany je v § 3 odst. 1 lex Ukrajina vymezen tak, že dočasná ochrana se uděluje cizincům, na které se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady č. 2022/382.
23. Osoby, na něž se povinně vztahuje dočasná ochrana, vymezuje čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady č. 2022/382, podle něhož se *toto rozhodnutí vztahuje na následující kategorie osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala:*
 - a) *ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022;*
 - b) *osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a*
 - c) *rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).*
24. Rodinnými příslušníky ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) rozhodnutí Rady č. 2022/382 se podle jeho čl. 2 odst. 4 písm. rozumí *následující osoby, pokud se již daná rodina zdržovala a pobývala na Ukrajině před 24. únorem 2022:*
 - a) *manžel nebo manželka osoby uvedené v odst. 1 písm. a) nebo b) nebo její druh nebo družka, se kterým (kterou) žije v trvalém vztahu, v případě, že platné právní předpisy*

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

62/2024

nebo praxe dotčeného členského státu přistupují k nesezdaným párům obdobně jako k párům sezdaným v rámci jeho vnitrostátního cizineckého práva;

- b) nezletilé svobodné děti osoby uvedené v odst. 1 písm. a) nebo b) nebo nezletilé svobodné děti jejího manžela nebo manželky bez ohledu na to, zda se jedná o manželské, nemanželské či osvojené děti;*
- c) jiní blízcí příbuzní, kteří v době okolností souvisejících s hromadným přílivem žili jako rodina a tvořili její součást a kteří byli v době důvodů souvisejících s hromadným přílivem vysídlených osob na osobě uvedené v odst. 1 písm. a) nebo b) zcela či z větší části závislí.*

- 25. Zájem na sloučení rodin, který sleduje vztažení dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382 také na vymezené rodinné příslušníky osob vysídlených z Ukrajiny, je vyjádřen i v čl. 15 směrnice o dočasné ochraně, který obdobným způsobem definuje rodinné příslušníky, kterými se dané osoby rozumí za předpokladu, že rodiny existovaly již v zemi původu a byly rozděleny z důvodů souvisejících s hromadným přílivem.
- 26. Slučování rodin, které předpokládá směrnice o dočasné ochraně, upravují na vnitrostátní úrovni § 51 až 53 zákona o dočasné ochraně. Podle § 51 odst. 1 zákona o dočasné ochraně *rodinnému příslušníkovi cizince požívajícího dočasné ochrany podle tohoto zákona se udělí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany na základě jím podané žádosti.* Podle § 51 odst. 2 písm. c) zákona o dočasné ochraně *rodinným příslušníkem cizince požívajícího dočasné ochrany se pro účely sloučení rodiny rozumí rodič cizince požívajícího dočasné ochrany mladšího 18 let.*
- 27. Jelikož žalobkyně a) se před 24. 2. 2022 nezdržovala na území Ukrajiny, nemůže splňovat podmínky dočasné ochrany jako rodinný příslušník ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) rozhodnutí Rady č. 2022/382 (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 9 Azs 119/2024-33).
- 28. To v zásadě nebrání sloučení rodiny dle zákona o dočasné ochraně. Podle judikatury správních soudů platí, že pokud žadatel při podání žádosti výslovně uvede, že žádá o udělení dočasné ochrany jako rodinný příslušník konkrétní osoby požívající dočasné ochrany nebo bude tato skutečnost z okolností podání žádosti zřejmá, je správní orgán povinen posoudit, zda žadatel spadá do kategorie rodinného příslušníka cizince požívajícího dočasné ochrany podle § 51, resp. § 52 zákona o dočasné ochraně, v řízení řádně zahájeném podáním žádosti a o udělení či neudělení dočasné ochrany rozhodnout.
- 29. Žalobkyně však v nynější věci neuvedla, že podává žádost za účelem sloučení s osobou, které na územní ČR dočasná ochrana již byla udělena. A jak uvedl Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku, zákon o dočasné ochraně *za cizince požívajícího dočasné ochrany* považuje i pro případy sloučení rodiny *cizince, kterému bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky.* Ani skutečnost, že žalobkyně a) žádá o dočasnou ochranu společně se svým nezletilým dítětem, proto sama o sobě nestačí pro splnění podmínek podle § 51 nebo § 52 zákona o dočasné ochraně, pokud tomuto nezletilému dítěti nebylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky. V době podání žádosti nezletilým dětem žalobkyně a) toto oprávnění uděleno nebylo.

62/2024

30. Žalovaný se proto ve vztahu k žalobkyni a) nedopustil vyhodnocením žádosti jako nepřijatelné a jejím vrácením nezákonného zásahu. Byť při vyznačení důvodu nepřijatelnosti v žádosti pochybil, žádost žalobkyně a) byla nepřijatelná, neboť žalobkyně a) nepobývala na Ukrajině před 24. únorem 2022. Nepodala žádost ani jako rodinný příslušník cizince požívajícího dočasné ochrany, neboť to v žádosti neuvedla ani to neplynulo z okolností podání žádosti. Nebyla rodinným příslušníkem ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) rozhodnutí Rady č. 2022/382. Nevztahoval se na ni ani § 51 a § 52 zákona o dočasné ochraně, neboť její nezletilé děti nebyly cizinci požívajícími dočasné ochrany ve smyslu zákona o dočasné ochraně.

VI. Závěr a náklady řízení

31. Ze shora uvedených důvodů zdejší soud ve vztahu k žalobkyni a) žalobu zamítl dle § 87 odst. 3 s. ř. s. O náhradě nákladů řízení ve vztahu k žalobkyni a) soud rozhodl dle § 60 s. ř. s. Žalobkyně a) nebyla procesně úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením ve vztahu k žalobkyni a) žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. října 2025

David Raus v.r.
předseda senátu